

Моє прізвище _____
та ім'я _____

ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ

Я знаю, які органи належать до внутрішніх.

серце

вуха

ніс

шлунок

Так 😊

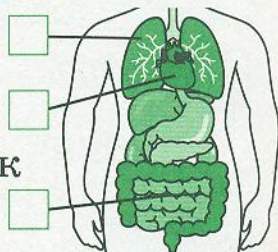
Ні 😞

Я вмію позначати органи людини на схемі.

1 – серце

2 – кишківник

3 – легені

Так 😊

Ні 😞

Я знаю, який внутрішній орган перетравлює їжу.

Так 😊

Ні 😞

Я знаю, яку роботу виконує серце.

перетравлює їжу

качає кров

забезпечує організм киснем

Так 😊

Ні 😞

на всіх парканах дуже акуратно, хоч і крейдою, написано «Гайль Гітлер!» і знову свастика. Але тепер все це затерто, залишилися лише бліді сліди; на щодень все це, очевидно, набридло би.

А які ж висновки напрошуються з преси? Я купив останній номер «Нойе Вельтбюне» [1], радикального часопису, який, звісно, перестав виходити в Берліні, а після виходу кількох номерів у Відні тепер перенісся до Праги. Мене дивує зміст цього тижневика. Здебільшого це досить суха і фахова полеміка з намірами і кроками Гітлера, але я майже не знаходжу згадок про терор чи антисемітизм. Можливо, номер, який я читав, був винятком і вільним від цих, хай там як, гостро актуальних тем; а може, мали рацію мої друзі, німецькі соціал-демократи, які потім пояснювали мені, що це була лише тактика, яка мала на меті повернути собі право друкуватися в Німеччині, нехай лиш ситуація трохи розрядиться. Перед Збоншином мій примірник «Нойе Вельтбюне», зрозуміло, вилетів у вікно, а польський кондуктор чемно попросив подарувати йому польські часописи, позаяк «шановний пан, певно, все одно не захоче брати їх із собою до Німеччини».

Тож тепер у Німеччині я запасаюся берлінською щоденною пресою. Цікаво, що я в ній знайду. Звичайно, перша річ, яка впадає в очі, це те, що опозиція не має голосу, а всі газети стверджують, що опозиції взагалі немає; навіть ті газети, які до 5 березня [2] власне були опорою опозиції.

На видному місці друкується список важливих іноземців, які відвідують Берлін. Це на доказ того, що тут спокійно і безпечно. На початку цього списку стоїть примітка: «Великий англійський промисловець, пан Альберт Монд, кузен лорда Мелчетта [3], який відіграє важливу роль в англійській хімічній промисловості». Тобто іноземним євреям теж, здавалося б, нічого не загрожує.

Зустрічаю багато згадок про нових членів правління та наглядових рад у банках та акціонерних товариствах. Ніде не сказано, кого вони замінили. Те ж саме стосується числен-

них призначень лікарів на посади завідувачів різних відділень берлінських шпиталів. Це породжує багато припущень. Попередник міг бути євреєм, міг бути комуністом, міг бути – о жах! – пацифістом чи соціалістом. А де він тепер? Може, мертвий, може, чергове «самогубство», може, за кордоном, а може, проходить військову підготовку в тюрмі чи концтаборі для осіб неправильної політичної орієнтації?

Про виставку колоніального мистецтва пишуть, що, крім експонатів, є багато картин «з наших колишніх колоній, які знову пробуджують прагнення повернути ці території». Про виставку «Здоров'я, спорт і гігієна» – що це суто національна виставка. Гадаю, що єврейські фірми там нічого не виставляють.

Дивлюсь на театральну рубрику. Адже берлінські театри, зачіпаючи найболючіші теми і поборюючи забобони, завжди були такими цікавими, такими сміливими. Бачу, що це закінчилось. Ну й акторів та режисерів, мабуть, не вистачає, адже серед них було багато євреїв. А в музичній сфері? – шаленство Вагнера. Два оперних театри впродовж цілого місяця гратимуть тільки Вагнера. Це може потривати і довше. Програма друкується лише на місяць.

У «Дойче Ілюстрірте Цайтунг»¹ 29 із 42 фотографій гітлерівські, а 13 – портрети самого вождя. Крім того, 4 фото на ненімецьку тематику, та й то застарілі й банальні. Пізніше я мав нагоду переконатися, що бувають і менш партійні числа. Однак відразу видно, що преса нинішньої Німеччини, повністю захоплена керівною партією, нічим не відрізняється від советської преси і є незрівнянно менш незалежною, ніж італійська.

Нарешті Берлін. Проїжджаючи о сьомій вечора через усе місто, я зустрів п'ятьох гітлерівців в уніформах та двох членів Штальгельма², що прогулювалися. Прапори зі свастикою можна побачити всюди, і колористично вони здаються чудовими. Мож-

¹ «Deutsche Illustrierte Zeitung» (нім.) – «Німецька ілюстрована газета».

² Stahlhelm (нім.) – «Сталевий шолом», союз фронтовиків, заснований у 1919 р.

ливо, це найбільш вдалий прапор, який я знаю. Декоративний, у китайсько-японському дусі.

Зауважив, що досить багато людей відвідують могилу Невідомого солдата, яку раніше не дуже шанували. Та все ж ця гробниця, безсумнівно, найбільш атмосферна та архітектурно вдала з усіх, які я бачив в Європі.

У готелі, де я зупиняюся роками, мене зустрічають, можна сказати, сердечно. Але ні. Щось тут не так. Нині перше враження оманливе – якщо терор і ксенофобія існують, то їхні прояви мають бути дуже прихованими та потаємними. Перше запитання давніх знайомих – порт'є, касира, ліфтера, готельного перукаря – однакове: що про них думають і говорять іноземці? Це питання ставиться майже смиренно, а цікавість до закордонної думки палка і дуже щира. Зрештою, це питання ставив мені майже кожен, кого я зустрічав у Берліні, навіть якщо він був наближений до самого джерела інформації, яким є, наприклад, міністерство закордонних справ. Певні побоювання, які можна підсумувати словами: «Можливо, ми зайшли занадто далеко?» – є майже в усіх; а в найбільш тверезих виникає таке запитання: «Чи не здаємося ми смішними?» Моя відповідь, що вирішальна іноземна опінія вважає переворот у Німеччині ще не завершеним процесом і що ніякої кристалізації відносин ще не відбулося, – викликає широку усмішку полегшення, майже вдячності за таку справедливую оцінку ситуації.

По приїзді до пізнього вечора я намагався налагодити контакти зі знайомими. Результати доволі мізерні: нікого немає вдома. Я постійно зі страхом думаю: а якщо вони більше не захочуть мене знати? Страх і патріотизм занадто часто перемогли навіть найвірнішу дружбу. Я щасливий, бо можу сказати, що моє перебування в Берліні не виправдало цих неприємних припущень. Усі друзі та знайомі, незалежно від їхньої партійної чи расової приналежності, приймали мене так само привітно й гостинно, як і в «розпусні» ваймарські часи; так наче слово «міжнародний» не було викреслено зі словника Гітлера; наче

дух Гете, до якого генерал Людендорф [4] має стільки особистих закидів і якого нинішній «курс» розглядає як підозрілого космополіта, все ще випромінював шляхетність навіть на 101-му році свого безсмертя. Це правда, що 10 травня палили книжки, але правда й те, що я подумав про Гете, коли мій знайомий офіціант з кафе на Унтер-ден-Лінден¹, звідки я спостерігав за процесією, що передувала жахливому аутодафе, запитав мене здавленим не від страху, а від сорому голосом, чи подібною ганьбою колись вкрила себе цивілізована нація.

Досить відступів. Проте їх так важко уникнути. Нині вся Німеччина й кожна чесна й мисляча людина переживає цей переломний момент як тяжку хворобу. Тут і гарячка, і марення, і ймовірність різних ускладнень, та передовсім непевність щодо вислідів хвороби. Старий сільський лікар, розповідаючи про якийсь безнадійний випадок, казав: «А потім, певно, станеться те, що ми медичною мовою називаємо – *mors*». Острах духовної смерті, безсумнівно, є однією із жахливих, хоча вірю, що мало ймовірних можливостей цієї хвороби. Я знаю людей, для яких острах духовного здичавіння Німеччини та втрати її культурної спадщини є кошмаром, який не дає спати ночами.

Уже пізно. Виходжу з готелю, щоб перекусити й побачити нічне життя духовно відродженого Берліна. Адже тільки в Берліні вирувало колись не штучне, а правдиве нічне життя: берлінець розважався, а провінціал та іноземець життя хіба тільки споглядав. Їду в західну, сучасну дільницю, де є більшість хороших ресторанів і елегантних чи веселих нічних клубів та барів. Яким же буде моє перше, поверхове враження? Знаю, що в'язниці переповнені, що багато людей померло в страшних муках і, можливо, помирає в цю хвилину. Чи побачу я відображення цього в зовнішньому вигляді зазвичай життєрадісної вулиці?

Усі ресторани відкриті і... порожні. Кафе майже всі працюють. Одне чи два закриті. Власник був євреєм. Що, як – нічого

¹ Унтер-ден-Лінден (Unter den Linden, нім. «під липами») – найвідоміший берлінський бульвар, прикрашений липовими деревами.

Моє прізвище _____
та ім'я _____

Органи чуття

Я знаю назви органів чуття.

- вуха очі
 ніс руки
 язик шкіра

Так 😊

Ні 😞

Я можу визначити, за допомогою яких органів чуття ми отримуємо інформацію про довколишній світ.

гарячий чайник колір олівця стук у двері

Так 😊

Ні 😞

Я знаю, за допомогою якого органа чуття людина отримує інформацію про смак їжі.

- язик ніс очі Так 😊 Ні 😞

Я можу визначити різні ознаки предметів (який предмет?).

Так 😊

Ні 😞

1)

2)

1)

2)
